

ĐẠI TÁ HỒ NGỌC CẦN LÀ BIỂU TƯỢNG CHO DANH DỰ & UY DŨNG CỦA QL-VNCH

Cố Đại tá Hồ Ngọc Cần, người tử thủ Miền Tây đã bị CSVN xử bắn tháng 8/1975!

**Đại Tá
HỒ NGỌC CẦN
24/03/1938 - 14/08/1975**

Đại tá Hồ Ngọc Cần, nguyên Tỉnh Trưởng kiêm Tiểu Khu Trưởng Chương Thiện thuộc vùng 4 chiến thuật (đồng bằng sông Cửu Long).

Ngày 30 tháng 4 năm 1975, Đại tá Hồ Ngọc Cần đã không tuân lệnh đầu hàng của Đại Tướng Dương Văn Minh và đã dũng cảm chỉ huy chiến đấu, cuối cùng, khi Tiểu khu Chương Thiện bị thất thủ, Đại tá Hồ Ngọc Cần, một tín đồ Thiên Chúa Giáo ngoan đạo đã không tự sát. Mặc dù bị thương, ông vẫn hiên ngang khi bị cộng quân tràn ngập bắt giữ và nhục mạ.

Ngày 14 tháng 8 năm 1975, vẫn với thái độ hiên ngang bất khuất, Đại tá Hồ Ngọc Cần bị cộng quân lên án tử hình. CSVN đưa ông ra bắn tại sân vận động Cần Thơ trước sự chứng kiến của hàng vạn đồng bào do chúng cưỡng bách đến xem để trấn áp tinh thần dân chúng trong cơn phần uất.

Người dân Cần Thơ lén đưa thi thể cố Đại tá Hồ Ngọc Cần về... và phủ cờ Việt Nam Cộng Hòa cho người anh hùng vì quốc vong thân.

Gần đây, mặc dù cố Đại tá Hồ Ngọc Cẩn là một tín đồ Thiên Chúa Giáo, nhưng vì cảm phục người anh hùng nên một vị tu sĩ Phật Giáo đã âm thầm đưa hài cốt của Đại tá Hồ Ngọc Cẩn qua Hoa Kỳ cải táng tại nghĩa trang Rose Hills Memorial Park, thành phố Whittier, miền Nam California để ông gần gũi với gia đình vợ con cháu đang sinh sống tại đây.

"Người CS nhân danh lòng yêu nước, nhân danh lý tưởng công bằng xã hội... một người yêu nước Việt Nam lại đi bắn giết một người khác cũng yêu nước Việt Nam, mà nói rằng mình tranh đấu cho Tổ Quốc Việt Nam?"

**Đại tá HỒ NGỌC CẨN, QLVNCH
bị địch quân CSBV hành hình tại Cần Thơ,
Việt Nam**

Bức ảnh đau lòng và ngậm ngùi cho người QG, CS tử hình Đại tá Hồ Ngọc Cẩn

Đại tá VNCH Hồ Ngọc Cẩn nói [lời cuối cùng](#) trước khi bị Cộng Sản hành quyết: "*Nếu tôi thắng trong cuộc chiến, tôi sẽ không kết án các anh như các anh kết án tôi. Tôi cũng không làm nhục các anh như các anh làm nhục tôi. Tôi cũng không hỏi các anh câu mà các anh hỏi tôi. Tôi chiến đấu cho tự do của người dân. Tôi có công mà không có tội. Không ai có quyền kết tội tôi. Lịch sử sẽ phê phán các anh là giặc đỏ hay tôi là ngụy. Các anh muốn giết tôi, cứ giết đi. Xin đừng bịt mắt. Đả đảo Cộng Sản. Việt Nam Cộng Hòa Muôn Năm*".

**Đại tá Hồ Ngọc Cẩn:
Anh Hùng Vị Quốc Vong Thân**

Tên tuổi của Đại tá Hồ Ngọc Cẩn đã bắt đầu lừng lẫy từ khi ông còn là một sĩ quan cấp Úy phục vụ trong binh chủng Mũ Nâu Biệt Động Quân (BDQ) ở Miền Tây. Các cấp chỉ huy BDQ trong thời điểm đầu những năm 1960 đã để ý nhiều đến tân Chuẩn úy Hồ Ngọc Cẩn, Trung Đội Trưởng BDQ, về những hành động quả cảm đến phi thường trong những cuộc giao tranh. Người Trung Đội Trưởng trẻ mới có 22 tuổi đời đã đứng xông lưng dẫn quân Mũ Nâu xung phong lên đánh những trận long trời trên chiến trường đồng bằng sông Cửu Long. Những chiếc lon mới nở nhanh theo cùng với những chiến thắng. Chỉ trong vòng bốn năm, Chuẩn úy Hồ Ngọc Cẩn đã được vinh thăng lên đến cấp bậc Đại úy và được điều về làm Tiểu Đoàn Trưởng Tiểu Đoàn 1, thuộc Trung Đoàn 33 của Sư Đoàn 21 Bộ Binh “Tia Sét Miền Tây”. Lúc đó trên lãnh thổ Vùng 4 Chiến Thuật đã nổi lên những khuôn mặt chiến binh dũng mãnh mà đã được ca tụng là những con mãnh hổ miền Tây, Đại úy Hồ Ngọc Cẩn có vinh dự nằm trong số năm vị này. Những vị còn lại gồm những tên tuổi như sau:

- *Thiếu tá Nguyễn Văn Huy, Tiểu Đoàn 44BDQ*
- *Thiếu tá Lưu Trọng Kiệt, Tiểu Đoàn Trưởng Tiểu Đoàn 42BDQ*
- *Thiếu tá Lê Văn Dân, Tiểu Đoàn Trưởng Tiểu Đoàn 44BDQ*
- *Thiếu tá Lê Văn Hưng, Tiểu Đoàn Trưởng Tiểu Đoàn 2, Trung Đoàn 31, SD21BB*
- *Thiếu tá Vương Văn Trỏ, Tiểu Đoàn Trưởng Tiểu Đoàn 3, Trung Đoàn 33, SD21BB*

Thật ra bản danh sách này chỉ có tính cách ước lệ và tượng trưng, đâu phải một Miền Tây rộng bát ngát mà chỉ có vồn vẹn có năm người hùng. Mỗi người lính của Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa xứng đáng được vinh danh là những anh hùng, vì những đóng góp máu xương quá lớn cho tổ quốc.

Đại tá Hồ Ngọc Cẩn sinh ngày 24-3-1938 tại xã Vĩnh Thạnh Vân, Rạch Giá. Thân phụ của ông là một Hạ sĩ quan phục vụ trong Quân Đội Quốc Gia Việt Nam (danh xưng của quân đội trong thời Đế Nhất Cộng Hòa, dưới sự lãnh đạo của Tổng Thống Ngô Đình Diệm). Đại tá Cẩn không may sinh ra và lớn lên trong thời buổi chiến tranh, nên khi lên bảy tuổi ông sắp sửa cấp sách đến trường, thì chiến tranh Việt-Pháp bùng nổ, việc học của ông bị gián đoạn. Mãi hai năm sau, tức vào năm 1947 ông mới được đi học lại, sau khi tình hình ở các thành phố trở lại yên tĩnh, quân Việt Minh rút về các chiến khu, quân Pháp chiếm đóng các thành phố. Cậu bé Cẩn học muộn đến những hai năm, khi ông học tiểu học được bốn năm thì thân sinh của cậu quyết định xin cho cậu nhập học *Trường Thiếu Sinh Quân* Gia Định. Có lẽ vị thân sinh của người đã nhìn thấy được những dấu hiệu, những nảy nở của tinh thần và ý hướng, mà sau này sẽ hướng người vào con đường binh nghiệp, sẽ làm nên những công nghiệp lớn có ích lợi cho đất nước.

Cuộc đời đèn sách trẻ nãi của chàng thiếu niên Hồ Ngọc Cẩn, lúc này đã 17 tuổi, đã ngáng bước đi lên về mặt văn hóa. Theo học quy của Trường Thiếu Sinh Quân, một học sinh ở độ tuổi 17 chưa học xong Đệ Ngũ, sẽ được gửi đi học chuyên môn. Vì vậy chàng thiếu niên Hồ Ngọc Cẩn được trường gửi lên Liên Trường Võ Khoa Thủ Đức học khóa chuyên môn CC1 Vũ Khí. Trong lớp văn hóa hồi ở Trường TSQ, ông chỉ ở mức trung bình, nhưng sau ba tháng học ở Thủ Đức, chàng trai trẻ lại đậu hạng ưu. Ông được cho học thêm khóa chuyên môn vũ khí bậc nhì CC2. Sau khóa học này ông quyết định đăng vào phục vụ trong Quân Đội Quốc Gia Việt Nam, với cấp bậc Binh Nhì. Theo quy chế dành cho các Thiếu Sinh Quân, thì ba tháng sau, Binh Nhì Hồ Ngọc Cẩn sẽ được thăng lên Hạ sĩ, ba tháng kế tiếp được lên Hạ sĩ Nhất và ba tháng sau nữa được thăng Trung sĩ. Trong vòng chín tháng kế tiếp, với khả năng ưu hạng về môn vũ khí, Trung sĩ Hồ Ngọc Cẩn được chọn làm huấn luyện viên vũ khí cho trường.

Cuộc đời làm huấn luyện viên của ông những tưởng êm đềm trôi và tài năng quân sự của người sẽ bị mai một trong một ngôi trường khiêm tốn. Nhưng định mệnh đã dành cho người anh hùng một vị trí xứng đáng trong quân đội và những cơ hội thi thố tài năng, mà sau này được mọi người truyền tụng lại như là những huyền thoại, để phục vụ và bảo vệ tổ quốc. Tình hình quân sự ngày càng nghiêm trọng cho một quốc gia non trẻ và một quân đội còn tập tễnh kinh nghiệm chiến đấu, sĩ quan chỉ huy thiếu hụt. Bộ Quốc Phòng quyết định mở các khóa Sĩ Quan Đặc Biệt bắt đầu từ năm 1962 để cung cấp thêm sĩ quan có khả năng cho chiến trường và nâng đỡ những Hạ sĩ Quan có ước vọng thăng tiến. Một may mắn lớn cho Trung sĩ Hồ Ngọc Cẩn, mà cũng là may mắn cho Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa, Đại Tướng Lê Văn Ty, Tổng Tham Mưu Trưởng Quân Đội Việt Nam Cộng Hòa, một cựu Thiếu Sinh Quân, đã nâng đỡ cho các đàn em TSQ. Những Thiếu Sinh Quân không hội đủ năm năm quân vụ và có bằng Trung Học Đệ Nhất Cấp vẫn được cho đi học Khóa Sĩ Quan Đặc Biệt. Hơn nữa, dường như Tổng Thống Ngô Đình Diệm và Đại Tướng Lê Văn Ty có mật lệnh, các tân Chuẩn úy xuất thân từ Thiếu Sinh Quân đều được đưa về các binh chủng thiện chiến hay đặc biệt như Nhảy Dù, Thủy Quân Lục Chiến, Thiết Giáp, BĐQ, Quân Báo, An Ninh Quân Đội, Lực Lượng Đặc Biệt. Tổng Thống Diệm và Đại Tướng Ty cũng không quên gửi những Thiếu Sinh Quân tốt nghiệp Tú Tài vào học các Trường Cao Đẳng Sư Phạm và Y Khoa để có nhân tài phục vụ xã hội và huấn luyện lại cho những thế hệ tuổi trẻ kế tiếp. Đặc biệt nhiều Thiếu Sinh Quân cũng được cho vào học Trường Võ Bị Quốc Gia Đà Lạt để làm nền tảng cho cái xương sống chỉ huy chuyên nghiệp trong hệ thống quân đội Việt Nam Cộng Hòa.

Trung sĩ Hồ Ngọc Cẩn được cho theo học Khóa 2 Sĩ Quan Hiện Dịch tại Trường Hạ sĩ Quan QLVNCH, Đồng Đế, Nha Trang. Các tân Chuẩn úy Đặc Biệt, trong đó có Chuẩn úy Hồ Ngọc Cẩn tung cánh đại bàng bay đi khắp bốn phương và sau này đã trở thành những sĩ quan tài giỏi nhất của quân lực, lưu danh quân sử. Chuẩn úy Hồ Ngọc Cẩn được chuyển chuyên về Biệt Động Quân (BĐQ) Vùng 4 Chiến Thuật Miền Tây, sau một khóa học Rừng Núi Sinh Lầy của binh chủng Mũ Nâu. Lúc đó các đại đội BĐQ biệt lập theo lệnh của TT Diệm, đã được cải tổ và sát nhập thành các tiểu đoàn. Khu 42 Chiến Thuật gồm lãnh thổ các tỉnh Phong Dinh, Chương Thiện, Ba Xuyên, Bạc Liêu, và An

Xuyên, có hai tiểu đoàn BĐQ, mà lại là hai tiểu đoàn lưng lầy nhất của binh chủng. Đó là Tiểu Đoàn 42BĐQ “Cọp Ba Đầu Rắn”, và Tiểu Đoàn 44BĐQ “Cọp Xám”. Chuẩn úy Hồ Ngọc Cẩn nhận sự vụ lệnh trình diện Tiểu Đoàn 42BĐQ và làm Trung Đội Trưởng. Khả năng quân sự thiên bẩm, tài chỉ huy và sự chiến đấu hết sức gan dạ của Chuẩn úy Cẩn, mà đã đem nhiều chiến thắng vang dội về cho TĐ42BĐQ, được thăng cấp đặc cách nhiều lần tại mặt trận, đã nhanh chóng xác nhận Trung úy tân thăng Hồ Ngọc Cẩn có khả năng chỉ huy tiểu đoàn. Trung úy Cẩn được bổ nhiệm làm Tiểu Đoàn Phó Tiểu Đoàn 42BĐQ, đặt dưới quyền chỉ huy của một chiến binh lưng lầy và nhiều huyền thoại không kém gì Trung úy Hồ Ngọc Cẩn. Thiếu tá Lưu Trọng Kiệt, xuất thân từ Sư Đoàn 21 Bộ Binh, với tác phong chiến đấu dũng cảm làm quân giặc kiêng sợ và thuộc cấp kính phục. Cung cách đánh giặc như vũ bão của Trung úy Cẩn còn được nhân lên thập bội, khi lời yêu cầu của ông lên cấp chỉ huy xin cho các chiến binh gốc Thiếu Sinh Quân được về chiến đấu chung với ông. Lời yêu cầu này được thỏa mãn một phần, nhưng cũng đủ để cho Trung úy Cẩn có thêm được sức mạnh cần thiết. Có lần ông tâm sự với một người bạn lý do này: “Một là để dễ sai. Tất cả bọn cựu Thiếu Sinh Quân này đều ra trường sau tôi. Chúng là đàn em, dù tôi không phải là cấp trên của chúng, mà chúng nó lộn xộn, tôi vẫn hèo vào đấy chúng nó được. Nay tôi muốn chúng nó về với tôi, để tôi có thể dạy dỗ chúng nó những gì mà quân trường không dạy. Hai là truyền thống của tôi khi ra trận là chết thì chết chứ không lùi. Vì vậy cần phải có một số người giống mình, thì đánh nhau mới đã. Bọn cựu Thiếu Sinh Quân đều như tôi”.

Một câu chuyện dũng cảm và cảm động khác kể về Trung tá Hồ Ngọc Cẩn, Trung Đoàn Trưởng Trung Đoàn 15 Bộ Binh tại mặt trận An Lộc năm 1972. Trong khi quân của Trung Đoàn 15 thuộc Sư Đoàn 9 Bộ Binh bị pháo địch nã hàng ngàn quả ghìm đầu xuống trong những hố cá nhân bên đường Quốc Lộ 13 gần thị xã An Lộc, thì binh sĩ trung đoàn ngạc nhiên lẫn cảm kích khi thấy vị Trung Đoàn Trưởng của họ dẫn vài người lính cũng quả cảm như vị chỉ huy điềm tĩnh đi thẳng lưng dưới cơn hỏa pháo cường kích như bão lửa của Sư Đoàn 7 Bắc Việt từ công sự này sang hố chiến đấu kia thăm hỏi chiến sĩ, an ủi các chiến thương và khích lệ tinh thần binh sĩ. Chiến binh Hồ Ngọc Cẩn coi thường cái chết, mà dường như cái chết cũng sợ hãi và tránh xa con người kiệt xuất ấy. Định mệnh sẽ dành cho người một cái chết cao cả nhất, ít nhất cũng chưa phải là trong mùa hè đỏ lửa của năm 1972. Dường như giữa Trung tá Cẩn và cố Đại Tướng Đỗ Cao Trí có rất nhiều chất hào hùng quả cảm giống như nhau. Đại Tướng Đỗ Cao Trí thường nói với các phóng viên ngoại quốc đi trong cánh quân của người, khi họ tỏ lòng khâm phục người chiến binh Nhảy Dù ấy đã đứng giờ cao khẩu súng Browning thúc giục binh sĩ tiến lên, giữa những làn đạn đan chéo như vãi trấu của địch quân: “Nếu đạn không trúng mình thì mình được tiếng anh hùng, mà nếu đạn có trúng thì mình cũng được tiếng anh hùng luôn”!

Các loại pháo địch từ 122ly đến 130ly, chưa kể đến những loại cối 81ly và các loại súng đại bác không giật 75ly và 90ly dội hàng chục ngàn quả lên vị trí của quân ta. Quân Trung Đoàn 15 đánh lên An Lộc dọc theo QL13 từ Tân Khai tiến rất chậm vì đạn pháo giặc. Để tránh bị thiệt hại nặng, Trung tá Hồ Ngọc Cẩn đã lệnh cho binh sĩ mỗi người

đào một hố nhỏ như những cái “miệng ve” để ẩn trú. Nếu pháo đội trúng cái “miệng ve” nào, thì chỉ một chiến sĩ ở chỗ đó bị tử thương mà thôi. Trong một khoảng chiến tuyến mỗi chiều bề dài 300 thước, có hàng mấy trăm cái hố nhỏ, mấy ngàn quả pháo của cộng quân dội xuống, tính trung bình mỗi mét vuông lãnh vài trái. Nếu tính theo lý thuyết toán học thì mỗi chiến sĩ Trung Đoàn “ăn” từ hai trái lảy lên, và như vậy toàn bộ trung đoàn coi như chết hết. Nhưng thật kỳ diệu, chiến thuật “cò ia miệng ve” của quân ta lại cứu sống hàng ngàn sinh mạng chiến sĩ. Dứt cơn pháo địch, chiến sĩ ta nhú đầu lên điểm danh quân số, thì thấy rằng, nhờ ơn trời, rất ít chiến thương. Tuy nhiên khi quân Trung Đoàn 15 tiến quân trên QL13 và giao chiến với quân địch, thì con số thương vong lên rất cao. Có nhiều đại đội trên 100 người, khi tàn cuộc chiến trở về Quân Khu IV chỉ còn khoảng ba chục chiến sĩ.

Ở phía Nam Tân Khai, Sư Đoàn 21 Bộ Binh cũng bị thiệt hại nặng vì pháo, nhiều sĩ quan cao cấp bị tử thương. Trung Đoàn Trưởng của một trung đoàn là Trung tá Nguyễn Viết Cần và một vị Trung tá Trung Đoàn Phó của một trung đoàn khác hy sinh vì pháo địch quá ác liệt. Trung tá Nguyễn Viết Cần chính là bào đệ của cố Trung Tướng Nguyễn Viết Thanh. Ông xuất thân từ binh chủng Mũ Đỏ Nhảy Dù, con đường binh nghiệp đang có nhiều triển vọng đi lên thì ông bị liên can trong vụ thuộc cấp ngộ sát hai Quân Cảnh Mỹ tại Sài Gòn. Thiếu tá Cần bị chuyển về SĐ21BB, ít lâu sau ông thăng Trung tá và nắm trung đoàn. Cuối cùng thì dòng họ Nguyễn Viết đã cống hiến cho đất nước đến hai người con ưu tú. Theo lời kể lại của Đại úy Tiến, một vị Tiểu Đoàn Phó của Trung Đoàn 15 Bộ Binh lên An Lộc tham chiến, thì Trung tá Cần đã lệnh cho ông phải đứng lên điều động binh sĩ giữa lúc đạn pháo giặc dội như bão xuống các vị trí Trung Đoàn. Tất cả các vị chỉ huy cao cấp của Trung Đoàn đều phải nêu gương dũng cảm cho thuộc cấp và chiến sĩ, để cùng xông lên giải cứu An Lộc. Vì những chiến công ngoài chiến trường, tính đến năm 1970 thì Trung tá Hồ Ngọc Cần là chiến sĩ được tưởng thưởng nhiều huy chương nhất của Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa, với 78 chiếc gồm 1 Đệ Tứ Đẳng Bảo Quốc Huân Chương, 25 Anh Dũng Bội Tinh với Nhành Dương Liễu, 45 Anh Dũng Bội Tinh với các loại Ngôi Sao, 3 Chiến Thương Bội Tinh, và 4 Huy Chương Hoa Kỳ.

Sau khi trở về từ An Lộc, Trung Đoàn 15 Bộ Binh còn tặng viện cho các trung đoàn bạn và Sư Đoàn 7 Bộ Binh đánh những trận long trời ở miền biên giới Việt-Miên, các tỉnh bờ Bắc sông Tiền Giang. Những tổn thất và vết thương còn chưa hồi phục từ chiến trường Miền Đông, lại vỡ toác ra từng mảnh lớn khác. Nhưng có sá gì chuyện tử sinh, làm thân chiến sĩ thì người lính của chúng ta chỉ biết tận lực hiến dâng xương máu cho nền tự do của tổ quốc và cho niềm hạnh phúc của dân tộc. Một lần nữa, Đại tá Hồ Ngọc Cần được trao cho một chức vụ trọng yếu và hết sức khó khăn, khó có ai đảm đương nổi. Ông sẽ đi trấn nhậm tỉnh Chương Thiện, một tỉnh có địa hình phức tạp nhất vùng đồng lầy Miền Tây, với cái gai nhọn nhứt nhối mật khu U Minh Thượng trong lãnh thổ, từ đó quân Bắc Việt và Việt Cộng phóng ra những cuộc đánh phá lớn, uy hiếp các quận xã hẻo lánh. Chọn Đại tá Cần về trấn giữ tỉnh Chương Thiện, vị Tư Lệnh Quân Đoàn IV biết chắc Đại tá Cần cùng với lực lượng Địa Phương Quân-Nghĩa Quân thiện chiến của ông sẽ ít nhất hóa giải được áp lực giặc, không cho chúng tiến xuống Cần Thơ. Giữ vững được

Chương Thiện tức là bảo đảm an toàn cho lãnh thổ Quân Khu IV ở bờ Nam sông Hậu Giang.

Trong thời gian Đại tá Cẩn làm tỉnh trưởng Chương Thiện, nhiều huyền thoại khác về ông đã được kể lại. Đại tá Cẩn chẳng những là một nhà quân sự xuất chúng, mà còn là một nhà cai trị và bình định tài ba. Một ngày trước khi ông nhận bàn giao tỉnh Chương Thiện, Đại tá Cẩn đã ăn mặc thường phục, giả dạng thường dân đi thanh tra ngầm một vòng tỉnh lỵ Vị Thanh. Ông vào các sòng bài, những nơi nhận tiền đánh số đề và những ổ điểm quan sát.

Ngày hôm sau, khi đã chính thức là vị Tỉnh Trưởng Chương Thiện, Đại tá Cẩn cho gọi người Thiếu tá Trưởng Ty Cảnh Sát tỉnh đến cất vấn nghiêm khắc về những tệ đoan xã hội trong tỉnh, rồi lập tức cách chức ông này. Thay vào đó là Trung tá Đường, một vị sĩ quan mẫn cán và tài năng. Trung tá Đường là cánh tay mặt vững chãi của Đại tá [Cẩn] trong lĩnh vực bình định, xã hội và truy bắt bọn Việt Cộng hoạt động dây đặc trong tỉnh. Bọn cộng phi rất căm thù Trung tá Đường, đến nỗi sau ngày 30-4-1975, chúng bắt được Trung tá Đường, chỉ giam giữ ông một thời gian ngắn rồi đem ông ra xử bắn tại Vị Thanh. Cùng đên ơn tổ quốc với Trung tá Đường còn có Đại úy Bé, Chỉ Huy Trưởng Lực Lượng Thám Báo Tỉnh. Đại úy Bé đã làm điều đứng bọn giặc cộng, với những chiến sĩ Thám Báo nhảy sâu vào hậu cứ địch báo cáo tin tức, địch tình, cũng như tọa độ trú quân để Không Quân, Pháo Binh dội những cơn bão lửa lên đầu chúng. Trung tá Đường và Đại úy Bé bị giặc tàn nhẫn bắn chết tại chân cầu dẫn vào thành phố Vị Thanh.

Có một ông Quận Trưởng nọ, muốn cho chi khu của mình được an toàn tối đa, chiều nào cũng xin Pháo Binh tiêu khu yểm trợ hỏa lực, nại lý do Việt Cộng pháo kích hay tấn công. Đại tá Cẩn thỏa mãn tối đa và được báo cáo là quận bị thiệt hại một kho xăng và kho lương thực. Đại tá tin thật, ông lệnh cho sĩ quan Trưởng Phòng 3 chuẩn bị xe Jeep đi xuống quận. Buổi chiều chạng vạng trên những con đường đất hoang vắng rợn người ở vùng quê Chương Thiện mà vị Tỉnh Trưởng trẻ của chúng ta dám đi xe Jeep cùng với một vài người lính, chỉ có những chiến binh dũng cảm như Đại tá Cẩn mới làm được. Ông Quận Trưởng đang nằm trên võng rung đùi uống Martell hoảng kinh ngồi bật dậy mặt mũi tái xanh đứng nghiêm chào vị Tỉnh Trưởng đầy huyền thoại. Đại tá Cẩn đi thẳng xuống Trung Tâm Hành Quân của Chi Khu xem bản đồ và ra lệnh cho ông Quận: “Tôi muốn những áp loại C sau ba tháng được nâng lên loại B. Những áp loại B sau ba tháng phải được nâng lên loại A”. Ngài Quận Trưởng tạm ngưng uống rượu và làm việc trời chết. Đại tá Cẩn không trừng trị tội xao nhãng nhiệm vụ của ông Quận, nhưng cung cách độ lượng và cương quyết của Đại tá Cẩn giống như lưỡi gươm trừng phạt treo đưng đưa trên đầu. Đúng ba tháng sau, nhận được báo cáo khả quan của vị Quận Trưởng, Đại tá Cẩn lại xuống quận ngủ đêm, sau khi đã trân trọng gắn lon mới tưởng thưởng cho ông này. Nếu tất cả 44 tỉnh của Việt Nam Cộng Hòa đều có những vị Tỉnh Trưởng can đảm, mẫn cán, và tài ba như Đại tá Cẩn, làm sao giang sơn hoa gấm của tổ tiên của chúng ta có thể lọt vào tay bọn cộng nô tay sai Nga-Tàu dễ dàng như vậy được. Chúng ta cũng được

biết rằng, Đại tá Cẩn là vị Tỉnh Trưởng trẻ tuổi nhất của Việt Nam Cộng Hòa. Ông nhận chức vụ này hồi năm 1973, lúc ông mới có 35 tuổi.

Những đóng góp và hy sinh của Đại tá Hồ Ngọc Cẩn lớn lao và nhiều không sao có thể kể được hết, suốt một đời người đã tận tụy với nước non, danh tiếng lừng lẫy và nắm giữ những chức vụ khó khăn, mà người vẫn khiêm nhường hết mực, giữ cuộc sống trong sáng và thanh liêm, tâm tư lúc nào cũng hướng về những thế hệ đàn em. Một người bạn cũ trong một dịp gặp lại Đại tá Cẩn ở Cần Thơ vào mùa hè 1974, đã hỏi ông: “Anh từng là Trung Đoàn Trưởng, hiện làm Tỉnh Trưởng, anh có nghĩ rằng sau này sẽ làm Tư Lệnh sư đoàn không”? Con người danh tiếng lừng lẫy trên các chiến trường đã khiêm tốn trả lời: “Tôi lặn lội suốt mười bốn năm qua gói chưa mở, nhưng kiến thức có hạn. Được chỉ huy trung đoàn là cao rồi, mình phải biết liêm sỉ chứ, coi sư đoàn sao được. Làm Tỉnh Trưởng bất quá một hai năm nữa rồi tôi phải ra đi, cho đàn em họ có chỗ tiến thân. Bây giờ tôi xin về coi Trường Thiếu Sinh Quân, hoặc coi các lớp huấn luyện Đại Đội Trưởng, Tiểu Đoàn Trưởng, đem những kinh nghiệm thu nhặt được dạy đàn em. Tôi sẽ thuật trước sau hơn ba trăm trận đánh mà tôi đã trải qua”. Ôi cao cả biết ngần nào tấm chân tình với nước non và với thế hệ chiến binh đàn em của người. Con người chân chính để lại cho hậu thế những lời khí khái.

Cuối cùng thì cái ngày tang thương 30-4-1975 của đất nước cũng đến. Dân tộc Việt Nam được chứng kiến những cái chết bi tráng hào hùng của những vị thần tượng nước Nam, của những sĩ quan các cấp còn chưa được biết và nhắc nhở tới. Và của những người chiến sĩ vô danh, một đời tận tụy vì nước non, những đôi vai nhỏ bé gánh vác cả một sức nặng kinh khiếp của chiến tranh. Sinh mệnh của Đại tá Hồ Ngọc Cẩn cũng bị cuốn theo cơn lốc ai oán của vận mệnh đất nước. Chu vi phòng thủ của Tiểu Khu Chương Thiện co cụm dần, quân giặc hung hăng đưa quân tràn vào vây chặt lấy bốn phía. Những chiến sĩ Địa Phương Quân, Nghĩa Quân của Chương Thiện nghiêng răng ghì chặt tay súng, quyết một lòng liều sinh tử với vị chủ tướng anh hùng của mình. Đại tá Cẩn nhớ lại lời danh thếp của ông: “Chết thì chết chứ không lùi”. Ông tự biết những khoảnh khắc của cuộc đời mình cũng co ngấn lại dần theo với chu vi chiến tuyến. Ông nhớ lại những ngày sinh lầy với BÐQ, những ngày lên An Lộc với chiến sĩ Sư Đoàn 9 Bộ Binh đi trong cơn bão lửa ngựa nghiêng, những lúc cùng chiến sĩ Sư Đoàn 21 Bộ Binh đi lũng giặc trong những vùng rừng U Minh hoang dã, và những chuỗi ngày chung vai chiến đấu với chiến sĩ Địa Phương Quân, Nghĩa Quân thân thiết và dũng mãnh của ông trên những cánh đồng Chương Thiện hoang dã. Hơn ba trăm trận chiến đấu, nhưng chưa lần nào ông và chiến sĩ của ông phải đương đầu với một cuộc chiến cuối cùng khó khăn đến như thế này.

Khoảng hơn 9 giờ tối ngày 30-4-1975, gần nửa ngày sau khi Tướng Dương Văn Minh đọc lệnh cho Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa buông súng đầu hàng, Đại tá Cẩn cố liên lạc về Bộ Tư Lệnh Quân Đoàn IV xin lệnh của Thiếu tướng Nguyễn Khoa Nam. Người trả

lời ông lại là phu nhân Thiếu tướng Lê Văn Hưng. Đại tá Cẩn ngỡ ngác không biết chuyện hệ trọng nào mà đã đưa Bà Hưng lên văn phòng Bộ Tư Lệnh. Bà Hưng áp sát ông nghe vào tai, bà nghe có nhiều tiếng súng lớn nhỏ nổ âm âm từ phía Đại tá Cẩn. Như vậy là Tiểu Khu Chương Thiện vẫn còn đang chiến đấu ác liệt và không tuân lệnh hàng của tướng Minh. Trước đó, khoảng 8 giờ 45 phút tối 30-4-1975, Thiếu tướng Lê Văn Hưng đã nổ súng tử tiết, Thiếu tướng Nam đang đi thăm chiến sĩ và thương bệnh binh lần cuối cùng trong Quân Y Viện Phan Thanh Giản Cần Thơ, rồi người tự sát ngay trong đêm. Bà Thiếu tướng Hưng biết Đại tá Cẩn kiên quyết chiến đấu đến cùng, thà chết không hàng, vì đó là tính cách thiên bẩm của người chiến sĩ Hồ Ngọc Cẩn. Nếu có chết thì Đại tá Cẩn phải chết hào hùng, trong danh dự của một người chiến sĩ Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa công chính. Đại tá Hồ Ngọc Cẩn cùng các sĩ quan trong Ban Chỉ Huy Tiểu Khu và các chiến sĩ Tiểu Khu Chương Thiện đã đánh một trận tuyệt vọng nhưng lừng lẫy nhất trong chiến sử Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa. Đánh tới viên đạn và giọt máu cuối cùng và đành sa cơ giữa vòng vây của bầy lang sói. Cuộc chiến đấu kéo dài đến 11 giờ trưa ngày 1-5-1975, quân ta không còn gì để bắn nữa, Đại tá Cẩn lệnh cho thuộc cấp buông súng. Khi những người lính Việt Cộng chĩa súng vào hàm chỉ huy Tiểu Khu Chương Thiện, Đại tá Hồ Ngọc Cẩn, vị Trung úy tùy viên, các sĩ quan tham mưu, Hạ sĩ quan, và binh sĩ từng sự đều có mặt. Một viên chỉ huy Việt Cộng tên Năm Thanh hùng hổ chĩa khẩu K-54 vào đầu Đại tá Cẩn dữ dằn gầm giọng: "Anh Cẩn, tội anh đáng chết vì những gì anh đã gây ra cho chúng tôi". Đại tá Cẩn cười nhạt không trả lời. Cộng Sản Việt Nam hèn hạ dùng nhục hình để xử tử hình Đại tá Hồ Ngọc Cẩn ngày 14-8-1975

Nhưng bọn cộng phi không giết ông ngay, chúng đã có kế hoạch làm nhục người anh hùng sa cơ nhưng cứng cỏi của chúng ta. Các sĩ quan tham mưu được cho về nhà, nhưng Đại tá Cẩn thì không, địch áp giải ông sang giam trong Ty Cảnh Sát Chương Thiện. Vài ngày sau, các sĩ quan Tiểu Khu Chương Thiện cũng bị gọi vào giam chung với Đại tá Cẩn. Để làm nhục và hành hạ tinh thần người dũng tướng nước Nam, giặc cho phá hủy nhà cầu trong Ty Cảnh Sát và thay vào bằng một cái thùng nhựa. Mỗi buổi sáng, ngày nào chúng cũng bắt Đại tá Cẩn cùng một người nữa khiêng thùng phân đi đổ. Người ưu tiên được làm nhục thứ hai là vị Phó Tỉnh Trưởng. Dù cho các sĩ quan của ta có đề nghị hãy để cho mọi người làm công tác công bằng, nhưng bọn Cộng vẫn nhất quyết đày đọa Đại tá Cẩn. Người anh hùng của chúng ta chỉ mỉm cười, ung dung làm công việc của mình. Chúa Jesus đã chẳng từng nói khi lên thập giá: "Lạy Cha ở trên trời, họ không biết việc họ đang làm" đó sao. Bà Đại tá Cẩn lo sợ bị cộng quân trả thù nên bà đã đem cậu con trai duy nhất của ông bà là Hồ Huỳnh Nguyên, lúc ấy được 5 tuổi, về Cần Thơ ẩn náu và thay đổi lý lịch nhiều lần. Nhớ thương chồng, nhiều lúc bà đã liều lĩnh choàng khăn che mặt xuống Vị Thanh tìm đến Ty Cảnh Sát, đứng bên này bờ con rạch nghẹn ngào nhìn sang dãy tường rào kín bung. Một vài sĩ quan ra xách nước trông thấy bà, đã tìm cách dẫn Đại tá Cẩn ra. Những khoảnh khắc cuối cùng đầm đìa nước mắt ấy sẽ theo ký ức của bà Đại tá Cẩn đến suốt quãng đời còn lại của bà. Đầu năm 1979 bà Cẩn cùng bé Nguyên liều chết vượt biển. Thượng Đế đã dang tay từ ái bảo vệ giọt máu duy nhất của Đại tá Cẩn. Bà Cẩn và bé Nguyên đến được đảo Bidong thuộc Mã Lai. Mười tháng sau

hai mẹ con bà Đại tá Cần được phái đoàn phỏng vấn Mỹ cho định cư tại Hoa Kỳ theo dạng ưu tiên có chồng và cha bị cộng sản bắn chết tại Việt Nam.

Bọn phi không giết Đại tá Cần ngay, chúng muốn làm nhục người và làm nhục quân dân Miền Tây. Bọn chúng sẽ thiết trí một pháp trường và dành cho người một cái chết thảm khốc hơn. Đại tá Cần không thể tử tiết, vì là con chiên ngoan đạo, luật Công Giáo không cho phép con cái Chúa được tự tử. Đại tá Cần thường cầu nguyện mỗi buổi sáng và thổ lộ tâm tư với thuộc cấp trước khi ra trận: “Sống chết nằm trong tay Chúa”. Vì vậy viên đạn cuối cùng người bắn vào kẻ thù, để cho chúng biết rằng nước Nam không thiếu anh hùng.

Quân dân Miền Tây đã tiếc thương cái chết của hai vị thần tướng Nguyễn Khoa Nam và Lê Văn Hưng trong ngày u ám đen tối nhất của lịch sử Việt Nam. Giờ đây, cũng trong bầu không khí ảm đạm đau buồn của ngày 14-8-1975, người dân thủ phủ Cần Thơ sẽ được chứng kiến giây phút lia đời cao cả của người anh hùng Hồ Ngọc Cần. Bọn sói lang đã áp giải người tù Chương Thiện về Cần Thơ và cho bọn ngu đầu đi phóng thanh loan báo địa điểm, giờ phút hành hình người anh hùng cuối cùng của Quân Lực Việt Cộng Hòa. Bọn tiểu nhân cuồng sát thay vì nghiêng mình kính phục khí phách của người đối địch, thì chúng lại lấy lòng dạ của loài khỉ và loài quỷ để đòi máu của người phải chảy. Chúng quyết tâm giết Đại tá Cần để đánh đòn tâm lý phủ đầu lên những người yêu nước nào còn dám tổ chức kháng cự lại bọn chúng. Thật đau đớn, trong khoảnh khắc cuối cùng này, bà Đại tá Cần và người con trai còn phải ẩn trốn một nơi kín đáo theo lời căn dặn của Đại tá Cần trước khi ông bị bắt, vì sợ bọn chúng bắt bớ tra tấn, nên bà không thể có mặt để chứng kiến giây phút Đại tá Cần đi vào lịch sử.

Người dân Cần Thơ lén đưa thi thể có Đại tá Hồ Ngọc Cần về... và phủ cho một lá cờ Việt Nam Cộng Hòa... mà cố Đại tá đã suốt đời phục vụ cho lý tưởng của Việt Nam Cộng Hòa.

Đại tá Cần bị giải lên chỗ hành hình, mấy tên khăn rằn hung hăng ghìm súng bao quanh người chiến sĩ. Trước khi bắn người, tên chỉ huy cho phép người được nói. Đại tá Cần trong chiếc áo tù vẫn hiên ngang để lại cho lịch sử lời khẳng khái: “Tôi chỉ có một mình, không mang vũ khí, tôi không đầu hàng, các ông cứ bắn tôi đi. Nhưng trước khi bắn tôi xin được mặc quân phục và chào lá quốc kỳ của tôi lần cuối”. Dĩ nhiên lời yêu cầu không được thỏa mãn. Đại tá Cần còn muốn nói thêm những lời trời trần hào hùng nữa, nhưng người đã bị mấy tên khăn rằn nón cối xông lên đè người xuống và bịt miệng lại. Tên chỉ huy ra lệnh hành quyết người anh hùng. Điều duy nhất mà bọn chúng thỏa mãn cho người là không bịt mắt, để người nhìn thẳng vào những họng súng thù, nhìn lần cuối quốc dân đồng bào. Rồi người ngạo nghễ ra đi.

Cùng ngẩng cao đầu đi vào chiến sử Việt Nam với Đại tá Hồ Ngọc Cần tại sân vận động Cần Thơ là người anh hùng Thiếu tá Trịnh Tấn Tiếp, Quận Trưởng quận Kiến Thiện, bạn đồng khóa với Đại tá Cần. Thiếu tá Tiếp đã cùng các chiến sĩ Địa Phương Quân Chi Khu

chiến đấu dũng cảm đến sáng ngày 1-5-1975 thì ông bị sa vào tay giặc. Thiếu tá Tiếp là một sĩ quan xuất sắc, trí dũng song toàn. Ông đã từng gây rất nhiều tổn thất nặng nề cho quân địch, nhờ tổ chức thám sát chính xác, có lần ông đã gọi B-52 dội trúng một trung đoàn cộng quân và hầu như xóa sổ trung đoàn này. Cộng quân ghi nhớ mối thù này, người anh hùng của chúng ta sa vào chúng, thì chúng sẽ giết chết ông không thương tiếc. Hai người anh hùng cuối cùng của miền Tây đã vĩnh viễn ra đi. Đất trời những ngày đầu mùa mưa bỗng tối sầm lại.

Một nhân chứng đứng ở hàng đầu dân chúng kể lại rằng, trong những giây phút cuối cùng, Đại tá Cần đã dũng dạc hét lớn: “Việt Nam Cộng Hòa Muôn Năm! Đảo Đảo Cộng Sản”! Năm sáu tên bộ đội nhào vào tấn công như lũ lang sói, chúng la hét man rợ và đánh đấm người anh hùng sa cơ tàn nhẫn.

Người phụ nữ nhân chứng nước mắt ràn rụa, bà nhắm nghiền mắt lại không dám nhìn. Bà nghe trong cõi âm thanh rùng rú có nhiều tiếng súng nổ chát chúa. Khi bà mở mắt ra thì thấy nhiều tên Việt Cộng quây quanh thi thể của Đại tá Cần và khiêng đem đi.

Đúng ra, phải vinh danh Đại tá Hồ Ngọc Cần là Chuẩn Tướng Hồ Ngọc Cần, vì người đã anh dũng chiến đấu trên chiến trường và vị quốc vong thân. Nhưng Tổng Thống Tổng Tư Lệnh, Tổng Tham Mưu Trưởng đã bỏ chạy từ lâu, Tư Lệnh Quân Khu IV đã tử tiết, lấy ai đủ tư cách trao gấn lon và truy thăng Chuẩn Tướng cho người. Anh linh của Đại tá Hồ Ngọc Cần đã thăng thiên. Tên tuổi của ông đã đi vào lịch sử đến ngàn đời sau. Xin người hãy thương xót cho dân tộc và đất nước Việt Nam còn đang chìm đắm trong tối tăm và gông xiềng cộng sản, xin hãy ban cho những người còn đang sống khắc khoải sức mạnh và quyết tâm. Để cùng nhau đứng dậy lật đổ chúng, hát bọn chúng, tất cả bọn tự nhận là con cháu loài vượn đó vào vực thăm lạnh lẽo nhất của địa ngục.

Phạm Phong Dinh

Phu nhân cố Đại Tá Hồ Ngọc Cẩn

Thanh Phong/Viễn Đông
(thực hiện)

LITTLE SAIGON - Trong mấy ngày vừa qua, một Thứ Mời thăm Viếng Mộ Phần cố Đại tá Hồ Ngọc Cẩn nhân 35 năm lễ giỗ 14-8-1975 – 2010, để ngày 19-8-2010 và phía dưới có tên của các cựu Trung tá Vương Văn Trổ, Nguyễn Sĩ Tấn, Trung tá Cổ Văn Hoa Kỳ Craig H. Mandeville, hai cựu Thiếu tá Lê Nguyễn Thiện Truyền, Trần Văn Khiết, Đại úy Phạm Văn Tiết và ông Diệp Bửu Long (Phó Tỉnh Trưởng Hành Chánh tỉnh Chương Thiện). Sau khi lá thư được phổ biến rộng rãi, cựu Thiếu tá Lê Nguyễn Thiện Truyền đến nhật báo Viễn Đông nhờ đăng tải. Sau đó chúng tôi nhận được lời nhắn cho biết, phu nhân cố Đại tá Hồ Ngọc Cẩn không muốn cho làm chuyện này.

Sáng hôm qua, vào lúc 8 giờ 15 phút, chúng tôi đã gọi điện thoại phỏng vấn phu nhân cố Đại Tá Hồ Ngọc Cẩn. Từ đầu dây bên kia, bà Hồ Ngọc Cẩn nói tâm tư của bà, qua chuyện thăm viếng phần mộ cũng như tổ chức lễ giỗ cho cố Đại tá Hồ Ngọc Cẩn.

Chúng tôi xin mời quý độc giả đọc những lời đối thoại của phu nhân cố Đại tá Hồ Ngọc Cẩn với ký giả của nhật báo Viễn Đông.

Viễn Đông: Thưa bà, xin lỗi có phải chúng tôi đang được tiếp chuyện với bà Hồ Ngọc Cẩn không ạ?

Các cựu sĩ quan Khóa 2 Đồng Đế thăm phu nhân cố Đại Tá Hồ Ngọc Cẩn tại tư gia – ảnh: Thiếu tá Hồ Đức Huân cung cấp.

Bà Hồ Ngọc Cẩn: Xin lỗi, tôi là bà Cẩn đây.

Viễn Đông: Thưa bà, chúng tôi có nhận được thư mời đi thăm viếng phần mộ của cố Đại tá nhân lễ giỗ 35 năm của ông, nhưng nghe nói bà và gia đình không muốn cho tổ chức. Xin bà cho biết rõ về vấn đề này.

Bà Hồ Ngọc Cẩn: Hồi tôi này tôi có liên lạc với chú Lượng, Phan Văn Lượng, tôi nói là tôi không đồng ý, tại hôm trước tôi đi khỏi đó chú. Chú đó cũng có quen với tôi, quen với ông xã tôi vì cùng làm chung; rồi chú gọi điện thoại chú nói với tôi, chú nói muốn năm này 35 năm ông xã mình mất, chú muốn tổ chức, chú sẽ mời mấy ông đó, Quân, Dân Cán, Chính gì tìm lum à! Tôi ngại lắm. Nói ngay, từ xưa tới giờ ông xã tôi đi lính

mấy chục năm, rồi ông xã tôi chết, tôi cũng muốn cho ông xã tôi được yên nghỉ chú; thành thử tôi không muốn làm cái gì hết; mà chú ơi, chú đó hỏi ông Bình, chú đó hỏi đi tìm mã, tưởng tìm mã làm chi, tôi đâu có để ý đâu! Tôi đâu có cho phép chú đâu. Đi lên trên đó chú ấy lại nghĩa trang chú xin lục hồ sơ, chú đi tìm mã ông Cẩn, tôi đâu có cho chú; chú ấy hỏi con nhỏ đâu, nó chỉ sơ thôi, nhưng rồi chú đi lục lục rồi nói kỳ này tổ chức cái đám của ông Cẩn, đừng mà làm cái gì đó tôi cũng không hiểu nữa! Tôi mới nói: "Trời ơi! Tôi nói thật với chú, tôi đưa ông xã tôi qua đây mười mấy năm rồi, tôi đâu có dám cho mấy anh ở Đồng Đế học hay; mấy anh ở Đồng Đế học chung với ông xã tôi rồi còn

thân thiết nữa, mà tôi đâu có cho hay. Tôi âm thầm, ông xã tôi chết rồi, cứ đào cốt dùi chỗ này chỗ kia; giờ tôi đem qua được rồi, thì tôi không muốn làm cái gì, để cho ông xã tôi yên!"

Chứ ông xã tôi ngày xưa gia đình có cái gì ông cũng không muốn cho dân biết. Ông nói, cho họ biết sau này mình hết làm, mình mang tiếng đó chú biết không? Bây giờ ông xã tôi chết 35 năm rồi. Cái chuyện đó là chuyện riêng tư của tôi, tôi đâu có muốn làm rùm lên, thế mà chú đó làm thư gửi lên cho tôi. Tôi là chủ nhà mà tôi không báo. Ông đâu phải là cái gì đâu mà ông in thiệp, ông báo, ông thường đâu, mời Dân, Quân,

Tiếp trang A5

Nguồn: Internet E-mail by Lê Thu Vân chuyển (<http://daitahongoccan.blogspot.com>)

Đăng ngày Thứ Ba, January 10th, 2012
Ban Kỹ Thuật Khóa 10A-72/SQTĐ/ĐĐ, ĐĐ11/TĐ1ND/SĐND, QL-VNCH